

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDE Avdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Mittuniversitetet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska
Samlat omdöme: Hög kvalitet
Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande   Förutsättningarna för att bedriva utbildning inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) är goda eftersom lärosätet har en sammansvetsad lärargrupp med ett tydligt progressionstänk om UVK. Bedömggruppen menar ändå att på längre sikt så måste den vetenskapliga kompetensen bland lärarna som undervisar inom den utbildningsvetenskapliga kärnan öka. Personalen är tillfredsställande både i ämne och ämnesdidaktik genom att ämnesgrupperna har en stark vetenskaplig och en god professionsorienterad kompetens, som också genomsyrar utbildningens utformning. För inriktningen svenska anser bedömggruppen att det ser bra ut även på lång sikt med flera medvetna satsningar. Bilden stärks av det faktum att lärosätet också utreder möjligheten att starta forskarutbildning i samverkan mellan deldisciplinerna svenska språket och litteraturvetenskap   Bedömggruppens samlade mening är att det finns en stark vetenskaplig och god professionsinriktad miljö för utbildningen vid lärosätet med ett nära samband mellan forskning och utbildning. Mycket av den forskning som bedrivs är central för ämneslärarutbildningen i svenska med fokus på literacyfrågor, andraspråkselevs skrivande, poesididaktik, receptionsforskning med mera. Lärosätet har en tydlig plan för hur man vill bygga den aktuella utbildningen även på lång sikt, och den ämnesdidaktiska strimma som ska biträda ämnesteoretiska kunskaper känns gedigen och väl genomtänkt.
Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.   Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls. Det finns en tydlig bredd och visst djup i både svenska språket och litteraturvetenskap. Dessutom har man varierande examinationsformer genom salstentamina, inlämningsuppgifter, examinerande seminarium och inslag av både summativ och formativ bedömning. Bedömggruppen menar att lärosätet tycks ha en väl utarbetad plan för bredd och fördjupning, men anser också att ämnena måste fortsätta se över balansen mellan dem i relation till hur den vetenskapliga skolningen går till.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna får en grundläggande utbildning om vetenskapsteori och forskningsmetoder i UVK1, som sedan fördjupas under UVK2 och UVK3. Bedömggruppen rekommenderar ändå lärosätet att se över balansen mellan kvalitativ och kvantitativ metod, eftersom den förra verkar dominera i utbildningen. Gruppen ser också en viss risk för att studenterna skolas in mer i den ena vetenskapliga disciplinen än den andra på vägen fram till det självständiga arbetet. Lärosätet behöver fundera på detta så att studenterna är förberedda för skrivandet, oavsett vilken ämnesinriktning de väljer under sin sluttermin.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Det finns uppgifter och seminariediskussioner under utbildningen, där relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen behandlas. Vid lärosätet är också utbildningens VFU-kurser upplagda utifrån en progressionstanke både för innehåll och krav. Studenterna har successivt allt djupare samtal om egen och andras forskning samt gör kritiska reflektioner av artiklar och elevtexter. Bedömggruppen anser att den progressionstanke om ett vetenskaplighet förhållningssätt som uttrycks är god.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Det är tydligt att det finns uppgifter och övningar under VFU- och UVK-kurserna där studenterna får öva sina didaktiska kunskaper och förmågor. Ämnesdidaktisk kompetens övas kontinuerligt i utbildningen och vissa inslag behandlar även metodik. Men det är ändå viktigt att lärosätet ser över sitt didaktiska och ämnesdidaktiska innehåll, så att metodiska och ämnesmetodiska inslag i finns med i utbildningen. Vid lärosätet får även studenterna under VFU-kurserna tillfälle att planera, genomföra och utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i övrigt. Målet examineras främst inom VFU där en progressionslinje framgår, från att beskriva och reflektera över gjorda erfarenheter till att utvärdera den egna insatsen i relation till kunskaper som studenterna fått i ämneskärnan och UVK. Examinationen behöver dock utvecklas, vilket man på lärosätet är medvetna om, och det finns planer för hur man ska gå tillväga. Bedömggruppen anser även att den svåra balansgången mellan ämnesteorin, ämnesdidaktik och praktisk färdighet är synliggjord och väl genomtänkt.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls, bland annat då studenterna under den första VFU-kursen får planera och genomföra viss övningsundervisning, medan de under den andra VFU-kursen även förväntas utveckla den undervisning som de ansvarar för, bland annat med hjälp av ämnesdidaktiska forskningsresultat. Bedömggruppen vill särskilt lyfta fram den progression som läroplanen beskriver i ämnena. I nuläget syns den bäst i VFU-kurser där studenterna går från beskrivning och diskussion till fördjupad reflektion och utvärdering av egen undervisning. Dock kan studenterna förberedas bättre för VFU perioder.

Bedömggruppen menar att studenterna får stora möjligheter under utbildningen att kunna visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt hållbar utveckling. Målet för bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling är därmed uppfyllt.

Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i lärandemål och litteratur, och det finns konkreta exempel på hur studenterna får problematisera frågor som rör jämställdhet. I VFU-kurserna finns det tillämpningsövningar där studenten ska applicera ett jämställdhetsperspektiv och i UVK-kurserna belyses jämställdhetsperspektivet som ett ämnesinnehåll. Det finns även exempel på hur studenterna får hantera genusvetenskapliga frågeställningar inom litteraturvetenskapliga och litteraturdidaktiska kursmoment, och de studerar både sociolingvistik och normkritik inom skolans verksamhet. Bedömggruppen ser därmed lärosätets arbete med dessa frågor som ett gott exempel som med fördel skulle kunna återverka på fler områden inom ämneslärarutbildningen

Bedömggruppen anser att det finns en systematisk uppföljning av utbildningen och att intressenterna får återkoppling, men att man kan systematisera och utveckla arbetet med ett mer kontinuerligt kvalitetsarbete och andra mer formella kursvärderingar, bland annat genom att öka studenternas svarsfrekvens. Sättet att ge återkoppling håller på att utvecklas, men trots det ser bedömggruppen att återkopplingen når flera olika intressenter såsom studenter, VFU-samordnare och handledare. Lärosätet har gjort en avhopsanalys samt har visat exempel på stöd studenterna har tillgång till under sin utbildning. Det finns exempelvis ett särskilt stöd till studenter med funktionshinder. Genomströmning behandlas därmed på programnivå och än så länge finns inga insatser för just studenter i svenska.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Studenterna tar plats i beredande och beslutande organ som programråd och ämneskollegium. Det finns också ett samarbete mellan studentkåren och programrådet då de gemensamt följer upp vilka råd och ämneskollegier som saknar studentrepresentanter och kontaktat studenter för att fylla de vakanta platserna. Studenter finns representerade i ämneskollegierna för svenska språket respektive litteraturvetenskap, och de deltar i revideringsarbete när lärosätet fastställer nya kursplaner. Eftersom det är en nyinrättad utbildning behöver lärosätet utveckla kanalerna för studentinflytande. Bedömggruppens intryck är att lärolagen är medvetna om detta behov. Bedömggruppen anser att studenterna har förutsättningar för inflytande och delaktighet, även om lärosätet kan utveckla arbetet med det informella och kontinuerliga studentinflytandet.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande

Bedömggruppen menar också att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet betonar också de generiska förmågor som behandlas i ämnet svenska som i mångt och mycket förbereder studenten på ett föränderligt samhällsliv. Samverkan med det omgivande samhället är stabil och här finns en stor potential i regionen. Samverkan sker exempelvis genom uppdragsutbildningar, nätverket RUN (regionalt forum för kommuner och universitet) och VFU-organisationen.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Självvärderingen visar att nio lärare med olika kompetenser är starkt involverade i utbildningen inom UVK. Deras sammantagna kompetens, framför allt den professionsrelaterade och pedagogiska, är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Personalen är huvudsakligen tillsvidareanställda, där majoriteten har disputerat i pedagogik och har en lärarutbildning. Bedömargruppen anser att personalen har en bra bredd i sin professionsrelaterade och pedagogiska kompetens, och kompetensen verkar också anpassad till de kurser som ges av lärosätet. Lärosätet har en relativt bra balans mellan disputerade lärare och adjunkter. I intervjuerna framkommer också att lärosätet kontinuerligt jobbar med rekryteringar av disputerade lärare inom ämnet pedagogik. Bedömargruppen ser positivt på att den vetenskapliga kompetensen på lång sikt också tryggas. Det framkommer i både självvärderingen och intervjuerna att lärosätet har en sammansvetsad lärargrupp, vars tydliga tänkande kring progression i utbildningen borgar för att kunna bedriva UVK-kurser med hög kvalitet. För att detta också ska kunna ske på lång sikt menar bedömargruppen att lärosätet måste fortsätta med sina satsningar på ökad vetenskaplig kompetens inom lärargruppen för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). I intervjuerna framkommer däremot viss kritik mot UVK-kurserna. Bedömargruppen menar att strukturen kan förbättras för upplägget och att det går att minska spretigheten i innehållet.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Självvärderingen visar att det finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Bedömargruppen menar att det finns vetenskapliga miljöer på lärosätet som har relevans för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Det framkommer i intervjuerna att lärarna använder sig av vetenskapliga artiklar som kurslitteratur och att de kopplar lärarnas egna forskningsresultat till UVK-kursernas innehåll. I intervjuerna framkommer att en del av den forskning som behandlas riktar sig till andra åldersgrupper, exempelvis blivande gymnasielärare som får ta del av forskning gällande förskolan. Att det finns ett nära samband på lärosätet mellan forskning och utbildning framkommer tydligt i självvärderingen, genom olika typer av forskningssamverkan och praktisknära skolforskningsinslag. I intervjuerna framkommer det också att lärosätet arbetar aktivt för att stärka den vetenskapliga miljön, bland annat genom programdialoger som behandlar forskningsanknytning i utbildningen. I lärartabellen och i intervjuerna framgår att flera av lärarna inom UVK-undervisningen har en lärarexamen, vilket de till exempel kan använda sig av vid VFU-uppföljningar där de kan diskutera läraryrket som ett professionsyrke. I självvärderingen framkommer det även att utbildningsmiljön har utvecklats de senaste åren genom pedagogiska och ämnesdidaktiska forskningssatsningar samt professionsinriktade skolutvecklingsprojekt, till exempel ett projekt om digitaliseringsprocesser i kommunens grund- och gymnasieskolor samt ett projekt om museet som didaktiskt rum. Att lärosätet också har infört ett meriteringssystem där skickliga lärare kan utnämnas till meriterade och excellenta lärare kan även gynna utbildningsmiljön i stort.

Ovanstående satsningar som gynnar utbildningsmiljön är också något som bedömargruppen ser positivt på.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

I självvärderingen finns det en beskrivning av en tydlig progressionstanke – dels mellan UVK-kurser, dels mellan UVK-kurser och VFU-kurser. Självvärderingen ger också tydliga och konkreta exempel på lärandemål och examinerande uppgifter i alla UVK-kurserna. I UVK1 får studenterna grundläggande kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetoder, som sedan fördjupas i UVK2 och UVK3. Det finns också uppgifter och seminariediskussioner i de olika UVK-kurserna som behandlar relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. En uppgift handlar till exempel om att studenten ska öva på att genomföra utbildningsvetenskaplig forskning genom att genomföra kvalitativa intervjuer som sedan transkriberas, analyseras och resultatredovisas. Bedömargruppen menar att lärosätet fäster större vikt vid den kvalitativa metoden, medan den kvantitativa metoden inte belyses på samma sätt. I intervjuerna förstärks intrycket av att de kvalitativa metoderna dominerar, även om det finns inslag av kvantitativ metod under UVK2. I intervjuerna framkom att de kvantitativa delarna i kursen om specialpedagogik hade lagts in alltför ogenomtänkt. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att se över sina forskningsmetoder, framför allt inslaget av kvantitativ metod i UVK, så att det blir en balans mellan kvalitativ och kvantitativ metod i utbildningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

I självvärderingen framgår att utbildningens VFU-kurser är upplagda utifrån en progressionstanke för både innehåll och krav. I självvärderingen beskrivs den här progressionen, där VFU1 ligger på en grundläggande nivå och VFU2 ligger på en utvecklad nivå, för att sedan avslutas med VFU3 som ligger på en fördjupad nivå. I VFU1 ska studenterna bland annat beskriva och reflektera över sina erfarenheter från sin verksamhetsförlagda utbildning. Reflektionen ska också kopplas till teorier och tidigare forskning för att de sedan avslutningsvis ska kunna reflektera över hur erfarenheterna kan påverka yrkesverksamheten. De övriga VFU-kurserna innehåller liknande uppgifter, men där VFU3 till exempel ställer krav på fördjupad förmåga att utvärdera den egna insatsen och ge fördjupande perspektiv på de erfarenheter som studenterna fått under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Utöver beskrivningen av VFU-kurserna ger också lärosätet ett exempel från den sista UVK-kursen där studenterna ska genomföra ett utvecklingsprojekt på organisationsnivå. Uppgiften syftar till en förberedelse för ett yrkesliv där de ska reflektera över egna och andras erfarenheter och

över relevant forskning, för att utveckla sin undervisning i ett samhälle som förändras. Bedömggruppen ser positivt på det upplägget och anser att det är ett bra exempel på hur studenterna kan tränas att reflektera över egna och andras erfarenheter. I intervjuerna framkommer det också att lärosätet har goda förutsättningar för samverkan mellan olika ämnen och ämnesdidaktik genom sina programråd där de kan fördela uppgifter som ska utföras av studenter i allmändidaktiken under UVK och i ämnesdidaktiken inom respektive ämne.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen beskriver lärosätet hur studenternas didaktiska- och ämnesdidaktiska kunskaper och förmågor utvecklas under VFU- och UVK-kurserna. I kursen *Lärande i teori och praktik* ges en introduktion till didaktik, där allmändidaktiska frågor tas upp. Studenterna får föreläsningar om didaktik, som följs upp med didaktiska övningar. Studenterna examineras här dels i ett seminarium, dels genom en individuell tentamen där de ska visa kunskaper om didaktik och en förmåga att beakta ett didaktiskt förhållningssätt. Beskrivningen här är däremot av generell karaktär, vilket gör det lite svårt att se om studenten kan visa den förmåga att tillämpa den didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som examensmålet efterfrågar. Bedömggruppen ser positivt på lärosätets arbete inom området digitala verktyg som genomförs i VFU-kurserna. Studenten ska här reflektera över användningen av digitala verktyg med utgångspunkt i teori och gjorda erfarenheter. I de följande VFU-kurserna ska kunskaperna sedan appliceras i den egna ämnesundervisningen. Som en förberedelse för detta tränas studenterna i digitala verktyg och i undervisningsplaneringen, där digitala resurser ska ingå. Lärosätet beskriver på ett förtjänstfullt sätt hur studentens förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik med metodik säkerställs med hjälp av VFU-kurserna. I intervjuerna framkommer det däremot att didaktiken har ett tydligt teoretiskt och allmändidaktiskt fokus. Bedömggruppen efterfrågar en tydligare koppling mellan didaktiken och ämnesdidaktiken där metodik är ett betydande inslag.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet beskriver i sin självvärdering hur studenterna under VFU-kurserna får tillfälle att planera, genomföra, utvärdera och utveckla den pedagogiska verksamheten i övrigt, för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling. Under den första VFU-kursen får studenterna planera och genomföra viss övningsundervisning, medan de under den andra VFU-kursen även förväntas utveckla den undervisning som de ansvarar för, bland annat med hjälp av ämnesdidaktiska forskningsresultat. Bedömggruppen ser positivt på detta upplägg. I den avslutande VFU-kursen ställs sedan större krav på studentens självständighet att utveckla, planera och genomföra undervisning. Genom denna progression i VFU kurserna bidrar utbildningen även till att stimulera varje elevs lärande och utveckling. För dessa VFU-kurser redovisar lärosätet de lärandemål för de förmågor som eftersträvas för att kunna genomföra en undervisningsplanering. Beskrivningen är här av mer generell karaktär, där framför allt viktiga innehållsaspekter belyses tydligt utan att det förs en

diskussion om hur innehållskunskaperna ska utveckla de förmågor som eftersträvas under ovanstående mål. I intervjuerna framkommer det också att studenterna kan förberedas bättre inför VFU-perioderna. Däremot är VFU-handledarna ett gott stöd som ger studenterna förmågan att planera och genomföra undervisningen. Bedömggruppen rekommenderar därför att lärosätet ser över VFU- och UVK-kurserna, så att studenterna känner sig bättre förberedda inför sina VFU-perioder.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningsätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

I självvärderingen framgår att UVK-kurserna innehåller ett fylligt innehåll som behandlar etiska aspekter, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Studenten ska bland annat i kursen *Skolans uppdrag, villkor och värdegrund*, 7,5 hp, kunna redogöra för innehållet i FN:s barnkonvention och deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna samt beskriva och problematisera deras betydelse i skolan; beskriva framväxten av och innehållet i skolans värdegrund och ge politiska, sociala och kulturella perspektiv på den utvecklingen. Lärosätet beskriver tydligt, framför allt under UVK 1, vilka lärandemål som studenterna ska uppnå och hur de examineras med utgångspunkt ifrån dessa mål. Utöver detta behandlas målet även under VFU-kurserna, där exempel också ges på lärandemål. Studenten ska bland annat under VFU1 kunna beskriva grunderna för skolans värdegrunds- och demokratifostrande arbete samt exemplifiera och reflektera över de erfarenheter av detta arbete som studenterna fått under den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna ska också kunna reflektera över lärarnas yrkesetiska principer, till exempel lärarens tystnads- och anmälningsplikt i relation till offentlighetsprincipen med utgångspunkt i dels lagstiftning, dels i praktiska erfarenheter. Lärosätet skulle däremot med fördel här kunna tydliggöra ytterligare hur dessa lärandemål examineras under VFU-kurserna.

Bedömggruppen menar att studenterna har stora möjligheter att visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, och hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen framgår att jämställdhetsperspektivet framkommer tydligt i UVK-kursernas- och VFU-kursernas innehåll. I VFU-kurserna finns det flera tillämpningsövningar där studenterna ska pröva att på olika sätt applicera ett jämställdhetsperspektiv under sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU). I UVK-kurserna ingår jämställdhetsperspektivet som ett kunskapsinnehåll, där studenterna bland annat i avsnittet om utbildningshistoria får kunskaper om det intersektionella perspektivet, där jämlikhet, jämställdhet och etnicitet ingår som ett ämnesinnehåll. I intervjun med lärarna beskriver de också att detta innehåll kommer in som ett specifikt moment i UVK2, som behandlar normer och

normskapande. I intervjuerna framkommer det också att det sker ett jämställdhetsarbete på en mer strukturell nivå. På en övergripande nivå så genomförs en översyn av alla kursplaner och utbildningsplaner utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Lärosätet har sedan tidigare också genomfört en fortbildning om jämställdhet för alla lärare. I självvärderingen beskriver också lärosätet bland annat hur de kontinuerligt följer upp frågor om lika villkor och att de i samband med metoo-uppropet ordnade en temadag för studenterna om jämställdhet. I intervjuerna med studenterna framkommer det också att de känner sig förberedda att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. De menar att detta beror på att värdegrundsfrågorna har belysts tydligt i utbildningen inom UVK. Bedömargruppens menar att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande samt säkerställs genom examination.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Självvärderingen visar att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs upp systematiskt. Resultaten av uppföljningen omsätts också vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter. En stor del av arbetet med kvalitetsutveckling sker i programsamrådet, där representanter för ämnen och representanter för andra centrala funktioner i programmet träffas en till två gånger per termin.

Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet har utarbetat en matris där alla kurser finns med och där kursmålen är kopplade till examensmålen. Program- eller kursansvarig kan på detta sätt gå till specifika kursplaner för att se hur olika examensmål täcks in. Detta är ett gott exempel på hur kursmål kan kopplas ihop med examensmål.

Lärosätet har också infört en programdialog för ämneslärarprogrammet som äger rum en gång per termin. Programdialogen är ett nytt inslag som har införts av ledningen för att kunna följa upp programmet på ett bättre sätt. Det är ändamålsenligt att lärosätet också använder sig av kursutvärderingar, som återkopplas till studenter som genomfört kursen och de studenter som framgent ska genomgå kursen. Dessa utvärderingar återkopplas också till lärare, handledare och VFU-samordnare. På lärosätet genomförs även programutvärderingar varje år, som till skillnad från de andra utvärderingarna fokuserar på studenternas lärande i ett längre tidsperspektiv. Lärosätet har enligt självvärderingen identifierat ett utvecklingsområde, som handlar om att studentrepresentationen måste förbättras i de tillgängliga organ som lärosätet har. Detta är också ett utvecklingsområde som vi i bedömargruppen tycker är ett viktigt mål. I intervjun med lärosätets ledning framkommer det att de tillsammans med studentkåren går ut och annonserar efter studenter till de råd där representation för tillfället saknas.

Lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid.

Inom ämneslärarprogrammets ram genomför lärosätet en fortbildning för att stötta studenternas skrivande, men även för att kunna se vilken utbildning och vilket stöd som behövs för att öka studentgenomströmningen. Lärosätet har också gjort insatser för att bredda rekryteringen till

lärarutbildningen genom att öka studentstödet för att rekrytera fler studenter från studieovana miljöer samt att studievägledningen bistår med stöd för studenter med funktionsnedsättning. Bedömaregruppen ser positivt på dessa åtgärder samt att lärosätet även har gjort en mindre avhoppsanalys, vilket lett till en satsning om ett skrivlyft för att öka studentgenomströmningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenten får enligt självvärderingen möjlighet att till övervägande del ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Studenterna tar plats i beredande och beslutande organ som programråd och ämneskollegium. Studentkåren har i samarbete med programrådet, följt upp vilka råd och ämneskollegier som saknar studentrepresentanter och kontaktat studenter för att fylla de vakanta platserna. Lärosätet använder sig av kursutvärderingar, anonyma tentamina och alumnutvärderingar. Lärosätet har också studentmentorerna som hjälper studenterna med it-frågor, studentportalen och läroplattformen. I självvärderingen framkommer det tydligt vilket stöd som studenterna har tillgång till under sin utbildning. I intervjun med ledningen så beskrivs två åtgärder som genomförts efter studentkritik – dels har lärosätet bemannat om den första UVK-kursen, dels har de fastställt en regel om minst 30 timmars undervisning på en 7,5 hp kurs.

Enligt bedömaregruppen bör lärosätet ha en fortlöpande kontroll över studentperspektivet, så att studenterna känner att deras synpunkter tas tillvara och att studentrepresentanterna blir synliggjorda.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Självvärderingen visar att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Samverkan sker med det omgivande samhället genom uppdragsutbildningar, nätverket RUN (regionalt forum för kommuner och universitet) och VFU-organisationen. En uppdragsutbildning som lärosätet står bakom är en utbildning som riktar sig till lärare som vill öka sin kompetens i att vidareutveckla mottagandet av och utbildningen för nyanlända elever. Samverkan gäller både undervisning och forskning, vilket lett till bland annat tjänster som kommundoktorander- och utvecklingspedagoger samt forskningsprojekt om elevinflytande. Lärosätet har också en samverkan med skolor utanför landet. Den samverkan borde också bidra till studenternas förberedelser inför arbetslivet både nationellt och internationellt. Lärosätet har också inom ramen för regional samverkan arbetat för kompetensförsörjning till skolorna i regionen. Lärosätet verkar ha en förståelse för den svårighet som kommuner i glesbygd står inför när det gäller att locka till sig nya lärare. Det är också ett initiativ som bedömaregruppen är positivt inställda till.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna**Bedömning med motivering: Tillfredsställande**

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Förutsättningarna för att bedriva utbildning inom den utbildningsvetenskapliga kärnan är goda eftersom lärosätet har en sammansvetsad lärargrupp med ett tydligt progressionstänk om UVK. Det finns en tydlig vetenskaplig och professionsinriktad miljö vid lärosätet, med ett nära samband mellan forskning och utbildning. Bedömargruppen menar ändå att på längre sikt så måste den vetenskapliga kompetensen bland lärarna som undervisar inom den utbildningsvetenskapliga kärnan öka.

När det gäller lärosätets utformning, genomförande och resultat så får studenterna en grundläggande utbildning om vetenskapsteori och forskningsmetoder i UVK1, som sedan fördjupas under UVK2 och UVK3. Det finns också uppgifter och seminariediskussioner under utbildningen, där relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen behandlas. Vid lärosätet är också utbildningens VFU-kurser upplagda utifrån en progressionstanke både för innehåll och krav. Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls därmed. Bedömargruppen rekommenderar ändå lärosätet att se över balansen mellan kvalitativ och kvantitativ metod, eftersom den förra verkar dominera i utbildningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls bland annat då studenterna i VFU1 ska beskriva och reflektera över sina erfarenheter från sin verksamhetsförlagda utbildning. Vidare ges i samband med beskrivningen av VFU-kurserna också exempel från den sista UVK-kursen där studenterna ska genomföra ett utvecklingsprojekt på organisationsnivå.

Det är också tydligt att det finns uppgifter och övningar under VFU- och UVK-kurserna där studenterna får öva sina didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper och förmågor. Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls därmed, men det är viktigt att lärosätet ser över sitt didaktiska och ämnesdidaktiska innehåll, så att även metodiska och ämnesmetodiska inslag finns med i utbildningen.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls, bland annat då studenterna under den första VFU-kursen får planera och genomföra viss övningsundervisning, medan de under den andra VFU-kursen även förväntas utveckla den undervisning som de ansvarar för, bland annat med hjälp av ämnesdidaktiska forskningsresultat. Lärosätet visar på en tydlig progression i arbetet med detta. Dock kan studenterna förberedas bättre för VFU perioder.

Bedömargruppen menar att studenterna får stora möjligheter under utbildningen att kunna visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet

barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt hållbar utveckling. Målet för bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling är därmed uppfyllt.

I VFU-kurserna finns det tillämpningsövningar där studenten ska applicera ett jämförbarhetsperspektiv och i UVK-kurserna belyses jämförbarhetsperspektivet som ett ämnesinnehåll.

Vid lärosätet så följs utbildningens innehåll, utformning och genomförande till övervägande del upp och resultaten av uppföljningarna omsätts också vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling. Återkoppling sker till relevanta intressenter. Lärosätet har gjort en avhopsanalys samt har visat exempel på stöd studenterna har tillgång till under sin utbildning. Det finns exempelvis ett särskilt stöd till studenter med funktionshinder.

Bedömargruppen menar också att utbildningen är utformad och genomförs på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Samverkan sker exempelvis med det omgivande samhället genom uppdragsutbildningar, nätverket RUN (regionalt forum för kommuner och universitet) och VFU-organisationen.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Av självvärderingen och intervjuerna framgår att lärosätet har en stark personalstyrka i relation till utbildningens volym, cirka 20–30 studenter. Det finns en god balans med professorer, docenter, lektorer och adjunkter i både svenska språket och litteraturvetenskap. Man håller också på med rekryteringar för att förstärka inriktningen svenska som andraspråk respektive ämnesdidaktik, och en doktorand med inriktning mot svenskämnets didaktik finns i den utbildningsvetenskapliga forskarskolan. Vidare utvecklar man kompetensen hos befintliga lärare inom det ämnesdidaktiska området, bland annat genom fortlöpande seminarier och konferensdeltagande. Den pedagogiska och professionsrelaterade kompetensen är överlag god, och flera av lärarna i ämnet har egen lärarexamen och är aktiva i det regionala samarbetet. Den vetenskapliga kompetensen representeras av spets inom områdena literacy och litteraturdidaktik. Bedömargruppen anser att det på lång sikt ser bra ut med flera medvetna satsningar. Denna bild förstärks av det faktum att lärosätet också utreder möjligheten att starta en forskarutbildning i samverkan mellan deldisciplinerna svenska språket och litteraturvetenskap förstärker denna bild ytterligare.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Bedömgrensgruppens samlade mening är att det finns en stark vetenskaplig och god professionsinriktad miljö för utbildningen. Mycket av den forskning som bedrivs är central för ämneslärutbildningen i svenska med fokus på literacyfrågor, andraspråkslevers skrivande, poesididaktik, receptionsforskning med mera. Bedömgrensgruppen vill särskilt lyfta fram literacyperspektivet och den strategiska fortbildningssatsningen Skrivlyftet. Den borgar för samverkan mellan flera ingående ämnen och en på lång sikt gemensam skrivdidaktik, för att studenterna ska ha möjlighet att utveckla sin kompetens i akademiskt skrivande och yrkesskrivande. Sådana satsningar innebär traditionellt stora utmaningar, men lärosätet har en tydlig plan och målfokus i denna satsning, vilket bedömgrensgruppen ser som mycket lovande. En satsning såsom Skrivlyftet bör också borga för en god samverkan mellan olika ämnen, enligt bedömgrensgruppen.

Samtidigt visar intervjuerna att forskningen vid lärosätet kan genomsyra utbildningen i ännu högre grad. På lärosätet talar man om att åstadkomma en starkare koppling mellan forskningsmiljö och utbildningsmiljö, bland annat genom att revidera kursplaner. En sådan förstärkning bör komma naturligt när utbildningen fått några år på nacken och när den ämnesdidaktiska kompetensen stärks ytterligare. Bedömgrensgruppen ser dock en bra början i de seminarier som hålls av forskare i den ämnesdidaktiska delkursen, där de anknyter till egna forskningsprojekt. Studenterna läser också vetenskapliga artiklar och problematiserar innehållet. Delkursen avslutas med en reflektion över hur teori och forskning inom det didaktiska fältet hör samman med den egna praktiska verksamheten.

Även den professionsinriktade miljön är god, enligt bedömgrensgruppen. Flera av lärarna har egen lärarexamen och diskuterar kontinuerligt teoretiska frågor i relation till lärargärningen. Några av lektorerna är också aktiva i regionala samarbetsorgan, bland annat regionala läs- och skrivnätverk där deltagarna samarbetar i frågor om språkutvecklande arbetssätt. Seminarier serier genomförs på skolor i regionen. Dessa lärare är aktiva även i fortbildning genom kurser inom lärarlyftet, i synnerhet i frågor om nyanländas lärande.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Utifrån underlaget menar bedömgrensgruppen att utbildningens utformning och genomförande gör att studenterna kan visa de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Utbildningen har en förhållandevis traditionell "blocksvenska-struktur" med lika delar litteraturvetenskap och svenska språket, fram till sista terminen då studenterna väljer det ena eller det andra. Lärosätet framhåller fördelarna med att hålla isär de båda inriktningarna för att få ett nödvändigt ämnesteoretiskt djup. Flera gemensamma samarbeten pekar dock på att man också vill ha kontakt och beröringspunkter mellan disciplinerna. I intervjuerna tydliggjorde lärosätet både samverkan och den generella progressionstanken för bedömgrensgruppen, genom lärandemål som pekar mot ett fördjupat vetenskapligt förhållningssätt. Innehållet fördjupas successivt under utbildningen genom moment som är knutna till den akademiska skrivprocessen samt text- och litteratursamtal.

Examinationsformerna är varierade med salstentamina, inlämningsuppgifter, examinerande seminarier och inslag av både summativ och formativ bedömning.

Vid intervjuerna framkommer att den ämne-teoretiska skolningen och balansen mellan ämne-teori och ämne-didaktik är särskilt positiv i ämnet svenska. Lärosätet beskriver att deldisciplinerna har olika forskningstraditioner och ämne-didaktiska tillämpningar, vilket gör att studenterna har möjlighet att välja fördjupning på avancerad nivå. Bredden får studenterna exempelvis i svenska språkets behandling av flera forskningsområden: literacy, samtalsforskning, text, retorik, grammatik och språksociologi samt båda disciplinernas strävan efter att alltid knyta an till studenternas egna läs- och skrivförmågor samt (kritiska) textkompetens. Koncentrationen till literacyområdet innebär också en fördjupning av innehållet efter de grundläggande kurserna. Bedömargruppen menar därför att lärosätet tycks ha en väl utarbetad plan för bredd och fördjupning, men anser också att man måste fortsätta se över balansen mellan ämnena i relation till hur den vetenskapliga skolningen går till. Lärosätet behöver överväga hur de olika vetenskapliga traditionerna inom svenska språket och litteraturvetenskap brygger till varandra. Lärosätet visar medvetenhet om denna utmaning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Enligt bedömargruppen möjliggör och säkerställer utbildningen att studenten uppnår målet, men det finns vissa utvecklingsområden. I självvärderingen står att studenterna skriver en mindre uppsats i litteraturvetenskap där ett vetenskapligt förhållningssätt grundläggs. På grundnivåer kan det handla om fördjupade litteratursamtal och närläsning, och i svenska språket behandlas textanalys i den första kursen. Studenterna läser också fortlöpande vetenskapliga artiklar för att diskutera och problematisera innehållet samt teorier och metoder. Progressionen i det vetenskapliga förhållningssättet finns alltså men kan bli tydligare, enligt bedömargruppen. Lärosätet behöver grundligt tänka igenom strategin att dels behandla deldisciplinerna för sig, dels samverka i syfte att förbereda studenten på det självständiga arbetet och yrkesprofessionen. Bedömargruppen ser en potentiell risk i att studenter på grundnivåer endast skolas in i en av ämne-traditionerna, och om de sedan väljer den andra som fördjupning saknar de en del av den nödvändiga förberedelsen för att skriva ett vetenskapligt arbete på avancerad nivå. Utbildningen är dock i sin linda och dilemmat kommer sannolikt att lösas. Intervjuerna visar nämligen att läro-lagen har en medveten strategi, som främst består i en successiv skolning i vetenskapligt förhållningssätt och förberedelser för fördjupad teori och metodkunskap i samtliga lärandemål. Mer konkret handlar det mycket om den literacykompetens som studenterna får genom akademiskt skrivande, kritiska textsamtal och vetenskapliga reflektioner. Detta genomsyrar utbildningen från start. Progressionstanken och samverkan är under utveckling och utbildningen har ännu inte kunnat utvärdera hur väl det löper ut i de självständiga arbetena. Bedömargruppen menar dock att det finns en tydlig och genomtänkt plan, vilken bör göra att studenterna kommer väl förberedda till den avancerade nivån.

Kvalitativa metoder står i fokus, men studenterna tvingas också resonera om kvantitativa metoder, till exempel i en uppsats i litteraturvetenskap och i artiklar som de läser och kritiskt diskuterar. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över kopplingen till utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) när det gäller inskolning i metoder.

Relationen mellan beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund prövas främst i kurserna i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) där en tydlig progression framgår, enligt bedömargruppen. Den består i successivt fördjupade diskussioner om didaktiska och pedagogiska val med utgångspunkt i både allmän- och ämnesdidaktisk forskning. Praxistriangeln som Lauvås och Handal tagit fram fungerar som stöd i dessa reflektioner om handling, teori och värdering. Examinationen knyts ihop av en VFU-rapport.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Genom successivt fördjupade samtal om egen och andras forskning samt kritiska reflektioner över artiklar och elevtexter övar studenterna förmågan att tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Av självvärderingen och intervjuer framgår att målets andra del främst relateras till den avslutande kursen *Svenska för ämneslärare* där studenterna skriver ett självständigt arbete. Progressionen framgår tydligt och bedömargruppen ser positivt på de avstämmande seminarier som ska göras när arbetet är klart till 30 procent och 70 procent. Studenterna samläser momenten Forskningsplanering, Genomförande av forskning och Forskningsrapportering i litteraturvetenskap och svenska språket. Det gäller även för ämnesdidaktik. I självvärderingen understryker samtidigt lärosätet huvudområdenas särart. Att studenterna trots det samläser inom uppsatskursen kan därmed vara något problematiskt, enligt bedömargruppen, men det kan också ha vinster. Lärosätet pekar ut det som ett utvecklingsområde, att studenterna kan fördjupa kunskaperna i båda inriktningarna, men detta är svårt med tanke på den tid som finns till förfogande. I momentet Forskningsplanering ska studenten bland annat formulera ett syfte och forskningsbara frågor med utgångspunkt i aktuell ämnesdidaktisk forskning samt redovisa och diskutera relevanta teoretiska ansatser som är relevanta för yrkesverksamheten. Bedömargruppen anser utifrån utbildningens innehåll och genomförande att måluppfyllelse sannolikt kommer att säkerställas i det självständiga arbetet när studenterna kommer så långt i sin utbildning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Bedömargruppen anser utifrån underlagen att målet uppfylls, men ser också att det finns några utvecklingsområden. Ämnesdidaktisk kompetens övas kontinuerligt i utbildningen genom bland annat den retoriska arbetsprocessen, genom att analysera och bedöma elevtexter och genom att beskriva och identifiera skolans skrivdiskurser. Vissa av dessa inslag behandlar även metodik, såsom delar av den retoriska processen när det gäller att planera och genomföra undervisning samt olika metoder för textanalys. Målet examineras främst inom VFU där det finns en progressionslinje – från beskrivning av och reflektion över gjorda erfarenheter, till utvärdering av den egna insatsen i relation till kunskaperna som studenterna fått i ämneskärnan och UVK.

Det är svårt att bekräfta om lärosätet säkerställer måluppfyllelse eftersom bedömargruppen i viss mån saknar bedömnings- och betygskriterier. I självvärderingar tar lärosätet upp digital portfolio och ämnesdidaktisk VFU-rapport, och dessa uppgifter verkar vara viktiga för att uppnå detta mål. Lärosätet nämner också att VFU-organisationen behöver utvecklas, och att studenterna behöver erbjudas fler besök, för att säkerställa studenternas färdigheter i praktiken. Bedömargruppen instämmer i det. Lärosätet vet vilka områden man behöver utveckla för att säkerställa målet och det finns planer för hur man ska gå tillväga. Därmed anser bedömargruppen att sannolikheten är god att målet kommer att säkerställas. Om lärosätet implementerar de strategier som uppenbarligen finns, och fortsätter att utveckla deldisciplineras särart i samverkan, finns goda förutsättningar för en mycket väl balanserad utbildning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet menar att VFU och det literacyperspektiv som genomsyrar samtliga kurser är viktiga för att uppnå måluppfyllelse. Bedömargruppen anser också att det finns moment och lärandemål som är knutna till examensmålet i samtliga kurser i svenska. I synnerhet gäller det att tillämpa retorikens arbetsprocess i planering och genomförande av undervisning, men också att bedöma elevtexter och diskutera skolans tal- och samtalssituationer. Progressionstanken är tydlig här men bedömargruppen rekommenderar att den också synliggörs i dokument framöver. Några delmål tycks vara närmast identiska med examensmål, och därför bör progressionen genom målbeskrivningar revideras och förtydligas. Vid intervjuerna framgår att man på lärosätet är medvetna om detta. I VFU-kurserna finns en tydligare progression när det gäller att planera, genomföra och utvärdera undervisning i relation till ämnesdidaktiska teorier och styrdokument, och dessa kan tjäna som förlaga även till andra kurser i ämnet.

Av de bedömda underlagen tycks samarbetet mellan VFU-handledare, lärare och student fungera bra. En gemensam grund att utgå ifrån är praxistriangeln av Lauvås och Handal. Av intervjuerna framgår dock att en del handledare saknar tillräckliga ämneskunskaper, något som lärosätet bör fundera över enligt bedömargruppen. Likaså kan VFU-organisationen stärkas för att genom examination säkerställa studentens förmåga att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande. Därmed rekommenderar bedömargruppen att lärosätet genomför fler VFU-besök.

Den andra delen av målet gäller att stimulera varje elevs lärande och utveckling, och lärosätet visar att det är en självklarhet i arbetet med att planera, genomföra och analysera undervisningssituationer, och man synliggör det i VFU-kursernas mål. I detta sammanhang betonar lärosätet även ett flerspråkighetsperspektiv, vilket bedömargruppen ser som positivt.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Det finns forskningskompetens när det gäller jämställdhetsfrågor inom både litteraturvetenskap och svenska språket, och svenskämnet har alltså en hel del att tillföra utbildningen just i jämställdhetsperspektivet. Frågor om jämställdhet finns också representerade i olika kurser och lärandemål, men lärosätet betonar att perspektivet kan stärkas särskilt i litteraturlistorna. Bedömggruppen noterar dock att lärosätet i självvärderingen beskriver både lärandemål och litteratur som tar upp jämställdhetsperspektivet, liksom konkreta exempel på hur studenterna får problematisera frågor som är knutna till jämställdhet. Ett exempel på lärandemål inom VFU handlar om relationen mellan skolans styrdokument och skolans praktik. Studenterna ska här utifrån sina egna erfarenheter kritiskt reflektera över hur skolans styrdokument – där jämställdhet ingår – omsätts i praktisk undervisning. Man ger också exempel på hur studenterna får hantera genusvetenskapliga frågeställningar inom både litteraturvetenskapliga och litteraturredaktiska kursmoment, och de studerar både sociolingvistik och normkritik inom skolans verksamhet. Studenterna får därmed förutsättningar att i svenskämnet på olika sätt träna sin förmåga att beakta, kommunicera och förankra jämställdhetsperspektivet i den pedagogiska verksamheten. Bedömggruppen ser därmed lärosätets arbete med dessa frågor som ett gott exempel, som med fördel skulle kunna återverka på fler områden inom ämnesläroutbildningen.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätets beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet visar att det finns en formell uppföljning genom kursvärderingar, vilka sammanställs av undervisande lärare. Resultatet delas sedan med ämneskollegiet som bestämmer eventuella åtgärder. Det finns ett ämneskollegium både i svenska språket och i litteraturvetenskap. Bedömggruppen anser att kvalitetsarbetet kan bli mer systematiskt och kontinuerligt, med andra mer formella kursvärderingar. I självvärderingen framhåller lärosätet den låga svarsfrekvensen i de digitala kursvärderingarna och man påtalar betydelsen av muntlig återkoppling i anslutning till enstaka kursmoment. Man ser det som ett utvecklingsområde att förmå så många studenter som möjligt att delta i utvärderingarna, och därför har man nyligen fattat beslut om att utvärdera enstaka kursmoment.

Lärosätet håller på att utveckla sätt för att återkoppla resultaten till studenterna, men de studenter som föreslagit ändringar och nya studentgrupper har fått återkoppling direkt på lektioner. Kursvärderingarna inom VFU återkopplas också till kommunernas VFU-samordnare som förmedlar dem vidare till bland annat handledarna. Studenterna har även möjlighet att framföra synpunkter mer informellt, vilket lärosätet lyfter fram som viktigt. Exempel på åtgärder som vidtar utifrån studenternas synpunkter är ändrade undervisningsformer, reviderad kurslitteratur eller ändrad examinationsform. Trots att arbetet är under utveckling menar bedömggruppen att man återkopplar till flera olika intressenter såsom studenter, VFU-samordnare och handledare. Gruppen rekommenderar lärosätet att fortsätta arbeta med detta och ta fram rutiner för återkoppling till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I underlaget finns ingen information om genomströmning för just svenskäroutbildningen, men på programnivå behandlas genomströmning i samband med de så kallade programdialogerna som görs

varje termin, där bland annat avdelningschefer och programansvarig deltar. Trots att svenskläroarbuetdningen är nyinrättad verkar man vara medvetna om betydelsen av att studenter genomför utbildningen inom planerad studietid. Inom ämnesläroarbuetdningen har företrädare för de olika ämnena nyligen deltagit i fortbildningen Skrivlyftet som syftar till att tidigt kunna ge studenter rätt utbildning och stöd inom akademiskt skrivande, vilket antas kunna bidra till att färre studenter väljer att avsluta sina studier i förtid. Bedömargruppen anser att lärosätet uppfyller bedömningsgrunden, men en rekommendation är att vara uppmärksam på om det framöver kan behövas insatser för att stödja studenter på svenskläroarbuetdningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Bedömargruppen anser att studenterna har förutsättningar för inflytande och delaktighet, även om lärosätets arbete med det informella och kontinuerliga studentinflytandet kan utvecklas. Underlagen tar fasta på att studenter finns representerade i ämneskollegierna för svenska språket respektive litteraturvetenskap och att de deltar i revideringsarbete när lärosätet fastställer nya kursplaner. Studenterna är också representerade i bland annat programrådet, ledningsgruppen för det regionala utvecklingsnätverket och samordningsorganet för läroarbuetdning. Enligt självvärderingen har studentkåren nyligen, i samarbete med programrådet, följt upp i vilka råd och ämneskollegier det saknas studentrepresentanter, och kontaktat programstudenter för att fylla platserna. Vid intervjuerna betonades tillgänglighet och flexibilitet överlag, men att det inte finns tillräckligt många kanaler för studentinflytande eftersom utbildningen är så pass ny. Bedömargruppens intryck är likväl att läroarbuetdningen visar en medvetenhet om dessa frågor, och under intervjuerna framhölls de informella kontaktytorna framför kursvärderingar.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Kopplingen mellan utbildning och arbetsliv inom undervisningsämnet svenska bygger på samma grundsamverkan som för övriga ämnesläroarbuetdningar, där lärosätet lyfter fram partnerskolor och organ såsom det regionala utvecklingsnätverket. I självvärderingen nämns ett teoretiskt verktyg som rör arbetsliv och samverkan: Landals och Hauvås så kallade praxistriangel. Den innebär att teori och beprövad erfarenhet integreras i samtal mellan student och handledare inom VFU och mellan student och lärare vid lärosätet. Bedömargruppen anser att modellen har stor potential. I självvärderingen framhåller lärosätet även den samverkan med gymnasielärare som finns runt betyg och bedömning samt inslag där ämnesläroarbuetdning har mött studiehandledare på campus och moment där studenterna har fått intervjua yrkesverksamma lärare. Överlag förefaller samverkan med omgivande kommuner fungera väl, enligt bedömargruppen.

Under intervjuerna framhölls de generiska färdigheterna i ämnet svenska som grundlägger studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. För att utveckla dessa generiska färdigheter får studenterna bland annat diskutera styrdokumentens ständiga föränderlighet och orientera sig i aktuell samhällsdebatt och kulturjournalistik. Bedömaregruppen anser att samverkan med det omgivande samhället är lovande och att utbildningen uppvisar flera goda exempel på samverkan med arbetslivet.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Personalen är tillfredsställande både i ämne och ämnesdidaktik genom att ämnesgrupperna har en stark vetenskaplig och en god professionsorienterad kompetens, som också genomsyrar utbildningens utformning. Bedömaregruppen anser att det på lång sikt ser bra ut med flera medvetna satsningar. Bilden stärks av det faktum att lärosätet också utreder möjligheten att starta forskarutbildning i samverkan mellan deldisciplinerna svenska språket och litteraturvetenskap.

Bedömaregruppens samlade mening är att det finns en stark vetenskaplig och god professionsinriktad miljö för utbildningen vid lärosätet. Mycket av den forskning som bedrivs är central för ämneslärarutbildningen i svenska med fokus på literacyfrågor, andraspråkslevers skrivande, poesididaktik, receptionsforskning med mera. Lärosätet har en tydlig plan för hur man vill bygga den aktuella utbildningen även på lång sikt, och den ämnesdidaktiska strimma som ska biträda ämnesteoretiska kunskaper känns gedigen och väl genomtänkt.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls. Det finns en tydlig bredd och visst djup i både svenska språket och litteraturvetenskap. Dessutom har man varierande examinationsformer genom salstentamina, inlämningsuppgifter, examinerande seminarium och inslag av både summativ och formativ bedömning. Bedömaregruppen menar att lärosätet tycks ha en väl utarbetad plan för bredd och fördjupning, men anser också att ämnena måste fortsätta se över balansen mellan dem i relation till hur den vetenskapliga skolningen går till.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Bedömaregruppen ser dock en viss risk för att studenterna skolas in mer i den ena vetenskapliga disciplinen än den andra på vägen fram till det självständiga arbetet. Lärosätet behöver fundera på detta så att studenterna är förberedda för skrivandet, oavsett vilken ämnesinriktning de väljer under sin sluttermin.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Studenterna har successivt allt djupare samtal om egen och andras forskning samt gör kritiska reflektioner av artiklar och elevtexter. Bedömaregruppen anser att den progressionstanke om ett vetenskaplighet förhållningssätt som uttrycks är god.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Ämnesdidaktisk kompetens övas kontinuerligt i utbildningen och vissa inslag behandlar även metodik. Målet examineras främst inom VFU där en progressionslinje framgår, från att beskriva och reflektera över gjorda erfarenheter till att utvärdera den egna insatsen i relation till kunskaper som studenterna fått i ämneskärnan och UVK. Examinationen behöver dock utvecklas, vilket man på lärosätet är medvetna om, och det finns planer för hur man ska gå tillväga. Bedömgruppen anser även att den svåra balansgången mellan ämnesteorin, ämnesdidaktik och praktisk färdighet är synliggjord och väl genomtänkt.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Bedömgruppen vill särskilt lyfta fram den progression som läroslagen beskriver i ämnena. I nuläget syns den bäst i VFU-kurser där studenterna går från beskrivning och diskussion till fördjupad reflektion och utvärdering av egen undervisning.

Jämställdhetsperspektivet aktualiseras i lärandemål och litteratur, och det finns konkreta exempel på hur studenterna får problematisera frågor som rör jämställdhet. Det finns även exempel på hur studenterna får hantera genusvetenskapliga frågeställningar inom litteraturvetenskapliga och litteraturredaktiska kursmoment, och de studerar både sociolingvistik och normkritik inom skolans verksamhet. Bedömgruppen ser därmed lärosätets arbete med dessa frågor som ett gott exempel som med fördel skulle kunna återverka på fler områden inom ämnesläroslagen

Bedömgruppen anser att det finns en systematisk uppföljning av utbildningen och att intressenterna får återkoppling, men att man kan systematisera och utveckla arbetet med ett mer kontinuerligt kvalitetsarbete och andra mer formella kursvärderingar, bland annat genom att öka studenternas svarsfrekvens. Sättet att ge återkoppling håller på att utvecklas, men trots det ser bedömgruppen att återkopplingen når flera olika intressenter såsom studenter, VFU-samordnare och handledare. Genomströmning behandlas på programnivå men än så länge finns inga insatser för just studenter i svenska.

Bedömgruppen anser att studenterna har förutsättningar för inflytande och delaktighet, även om lärosätet kan utveckla arbetet med det informella och kontinuerliga studentinflytandet. Studenter finns exempelvis representerade i ämneskollegierna för svenska språket respektive litteraturvetenskap, och de deltar i revideringsarbete när lärosätet fastställer nya kursplaner. Eftersom det är en nyinrättad utbildning behöver lärosätet utveckla kanalerna för studentinflytande. Bedömgruppens intryck är att läroslagen är medvetna om detta behov.

Samverkan med det omgivande samhället är stabil och här finns en stor potential i regionen. Lärosätet betonar också de generiska förmågor som behandlas i ämnet svenska som i mångt och mycket förbereder studenten på ett föränderligt samhällsliv.

Från: [Svedin, Glenn](#)
Till: [utvitsy](#)
Kopia: [Sebastian Steele](#)
Ärende: 411-00374-18
Datum: den 18 december 2019 19:56:21
Bilagor: [delningssvar - matematik.docx](#)

Hej,

Mittuniversitet har inget att anmärka över de yttranden vi mottagit för ämneslärarprogrammet, undantaget några mindre kommentarer vi har angående yttrandet för matematik (se den bifogade filen).

Med vänlig hälsning,

Glenn

Glenn Svedin
Assistant Professor/Senior Lecturer in History

MID SWEDEN UNIVERSITY
Department of Humanities and Social Sciences
Holmgatan 10
851 70 Sundsvall
Room: M410
Phone: +10 142 82 47
E-mail: glenn.svedin@miun.se